

İSRAİL EĞİTİM SİSTEMİ

- Resmi adı:İsrail Devleti
- Yönetim biçimi:Parlamenter Demokrasi
- Cumhurbaşkanı:Reuven Rivlin
- Resmi Dili:İbranice, Arapça
- Dini: Musevilik
- Başkenti:Kudüs(uygulamada) Tel-Aviv (uluslar arası kabul edilen)
- Yüzölçümü:27.817 km²
- Nüfusu:8.238.300 (2014 tahmini)
- Para Birimi:Şekel
- Kişi Başına Düşen Milli Gelir:38.004 \$ (2014)
- Kuruluş Tarihi :14 Mayıs 1948
- Etnik gruplar:%75.1 Yahudi, %20.7Arap, %4.2 diğer
- Milli Marşı:Hatikvah

COĞRAFİ YAPI

İsrail, Orta Doğu'da Doğu Akdeniz kıyısındadır. Batısında Akdeniz, kuzeyinde Lübnan ve Suriye, doğusunda Ürdün, güneybatısında Sina Yarımadası ve Gazze vardır. Ülkenin güney bölgesi, Necef Çölü'nden meydana gelir. Kuzeydoğu kesimi ise Şeria Hendeğine açılır. Güneydoğuda dik yükseltiler vardır. Lut Gölü bu bölgededir. Akdeniz kıyı bölgesinin kuzey bölümü Yafa'dan Karmel Dağına kadar uzanarak, Şaran Ovası adını alır.

Karmel Dağı'nın doğusunda Kişon Irmağı vadisi boyunca uzanan Esdradelon Ovası yer alır. Ova, Taberiye Gölü'ne kadar uzanır. Ürdün Nehri buradan geçerek deniz yüzeyinden 394 m aşağıdaki Lut Gölüne dökülür. Lut Gölü'nün sadece güneybatı sahili İsrail'indir. İsrail'in doğu bölgeleri dağlıktır. Buralar Şamiriye ve Yahudiye tepelerinden Necef Dağı'na kadar uzanır. İsrail'in en yüksek noktası 1208 m'lik Nyron Dağı, Taberiye Gölü'nün kuzeybatısındadır. Golan Tepeleri de

kuzeydoğudadır. Şamiriye ve Yahudiye tepeleri üzerinde Kudüs'ün bulunduğu yaylanın bir kısmı yer alır.

İsrail Devleti'nin bayrağı Musevi dua şalı tallit'in deseninden esinlenilmiştir ve rengi Davud'un Kalkanı'nın (Magen David) rengi olan mavidir.

SIYASİ YAPI

Devlet Başkanı - Cumhurbaşkanı (İbr. Nası) yedi yılda bir Knesset (Meclis)'in çoğunluğunun oyu ile seçilir. Devlet Başkanı genellikle törensel ve resmî görevleri yerine getirir; ancak af yetkisi gibi yürütme yetkilerine de sahiptir. Başbakanlığa Cumhurbaşkanı tarafından çoğunluğu kazanan partinin lideri seçilir. Hükümete parlamento dışından bakan tayin edilebilmektedir. 120 üyesi olan meclisin seçim sistemi Nispi Temsildir ve en düşük oy verme yaşı 18, en uzun hükümet dönemi ise 4 yıldır. Ayrıca İsrail yaklaşık olarak 32 yıldır koalisyon ile yönetilmektedir.

EKONOMİK YAPI

Dünya ekonomileri arasında uzun yıllar en hızlı GSYH büyüme oranlarından birine sahip olduktan sonra, İsrail hemen hemen bütün ekonomik faaliyetlerde iki yıl süren belirgin bir yavaşlamanın ardından 2003 yılında başlamış olduğu ekonomik toparlanmayı sürdürmektedir. Bu trend tüm ekonomik parametrelere göre 2007 yılında devam etti. 2006-2007 yıllarında, İsrail'in gayri safi yurtiçi hasılası (GSYH), % 0,7 oranında geçici bir kayba sebep olan İkinci Lübnan Savaşına rağmen, 2006'da yüzde 5,1'e ulaşarak hızlı büyümesine devam etti. Çabuk toparlanma ve hızlı büyümenin devamına yine ticaret sektörü öncülük etti. Bu sektör yüzde 6,4 oranında büyüdü. Sonuç olarak, 2006 yılında kişi başına GSYH rakamı 20.138 Amerikan Dolarına ulaştı.

TARIM

İsrail tarımının temel birimini kibbutzlar teşkil eder. Kibbutz, bir kolektif üretim teşkilatıdır. Necef Çölü uzun çalışmalarından sonra ekilebilir duruma getirilmiş ve tarımsal üretim artmıştır. Kibbutz,

kolektif çiftlikleri biçiminde teşkilatlanmış olmasına rağmen kooperatif şeklinde birimler de vardır. Bu birimlere moşavim denir. Tarım bu teşkilatlar tarafından yapılır. İsrail toplam işgücünün % 6,5'u tarım sektöründe çalışmaktadır. İsrail'de sulama şebekesi çok gelişmiştir. 400.000 hektardan büyük bir alan sulanabilmektedir. Ana tarım bölgesi Eşdraelon'dur. Sahil ovaları da vadiler kadar verimlidir. Yetiştirilen başlıca tarım ürünleri; tahıllar, turunçgiller, şekerpancarı, üzüm ve vişnedir.

HAYVANCILIK

Otlakların az olması sebebiyle hayvancılık gelişmemiştir. İsrail'de sığır ve koyun yetiştirilir. Son yıllara kadar yasak olan domuz besiciliği önemli boyutta değildir zira Yahudiler domuz yemezler. Bunun yanında kümes hayvanları çoktur. Hayvanlardan elde ettiği ürünler kendi ihtiyacını karşılar. Balıkçılık çok gelişmiş olup, Hint ve Atlas Okyanusu'na çıkardığı gemilerle yapılan avcılık ile yılda 25.000 tondan fazla balık avlanır.

SANAYİ

İsrail'de sanayi yükselen bir hızla gelişmektedir. Sanayi devrimi 1958-1965 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bu dönemde ülke sanayisi % 142 oranında artış göstermiştir. Potasyum ve bakır sanayi bunların başlıcalarıdır. Toplam işgücünün % 33.4'ü sanayi alanında çalışmaktadır. Sanayi bölgeleri Tel Aviv ve Hayfa'da toplanmıştır. Gelişen sanayi sektörlerinin başlıcaları; ilaç, optik, elektrik malzemesi, elmas işletmeciliği, silah sanayisidir.

TİCARET

Dış satımının üçte birinden fazlasını elmas sanayi sağlamaktadır. İhraç ettiği malların başında turunçgiller gelmektedir. Bunlar, portakal, muz, narenciye ve üzumdür. Bugün dışarıya uçak ve silah satmakta, fakat ticaret dengesi devamlı açık vermektedir. İthalat özellikle mamül eşya ve sanayide kullanılan hammaddeler üzerinde yoğunlaşmıştır. Ticaretinin büyük bir kısmını ABD, İngiltere ve Almanya ile yapar.

TURİZM

İsrail'de inanç turizmi yaygındır. Her yıl İsrail pek çok Müslüman, Hristiyan ve Yahudi tarafından ziyaret edilir. Ülkede Mescid-i Aksa, Ağlama Duvarı gibi dini yapıların bulunması inanç turizmini geliştirir. İsrail'de sadece inanç turizmi yoktur. Ülkede arkeolojik yapıların korunması ve sergilenmesi turist sayısını artırır. Ülkenin ılıman iklimi ve plajları turizm için elverişlidir.

DEMOGRAFİK YAPI

İsrail'de 6.110.600 Yahudi vardır.İsrail nüfusunun %20.7'sini Araplar oluşturmaktadır.¹ Son on yılda Romanya, Tayland, Çin, Güney Amerika'dan gelen pek çok işçi İsrail'e yerleşmiştir. Bu işçilerin çoğu yasa dışı ülke sınırlarında oldukları için göçmenlerin kesin nüfusu bilinmemektedir.

1948 yılından beri İsrail hep göç aldı. Alınan bu göçler Dünya'nın başka yerlerinde yaşayan Yahudilerin ülkeye yerleşmesinden kaynaklanıyordu. Fakat son 10 yılda İsrail'de iş imkanlarının artması ve Orta Doğu'da hızla gelişen bir ülke olması pek çok farklı ulustan insanın İsrail'e göç etmesine neden olmuştur. Haziran 2012 itibariyle 60.000 Afrikalı göçmen ülkeye girmiştir. Göçmenlerin İsrail'e yasa dışı girmeleri hükûmet tarafından tehdit olarak algılandı ve bakanlar toplantısı yapıldı. İsraililer'in %92'si kentsel alanlarda yaşamaktadır. 2011 yılından itibaren Doğu Kudüs'te yaşayanların nüfusu 250.000 kişi olmuştur. Golan Tepeleri'nde ise bu nüfus 20.000 kişidir.

İsrail kendini Yahudi olarak nitelendiren tek devlettir. Sadece Yahudiler ve Yahudi soyundan olan kişiler İsrail vatandaşı olabilir. Ülke'de çıkarılan Dönüş Yasası sonucu İsrail vatandaşlığı ülkeye gelen tüm Yahudilere verilir. İsrail nüfusunun %4'ü Yahudi soyundan gelen fakat Yahudi olmayan insanlardan oluşur. Dönüş Yasası böyle kişilere vatandaşlık vermeyi kabul etmiştir. Günümüzde İsrail'deki Yahudi nüfusunun %73'ü İsrail doğumludur. Nüfusun %18.4'ü Avrupa ve Amerika'dan göç eden Yahudilerdir. Geriye kalan %8.6'lık kısım Asya ve Orta Doğu coğrafyasındaki Yahudilerdir.

İSRAİL EĞİTİM SİSTEMİ

İsrail Eğitim Bakanı	Shai Piron
Bütçe	27,5 Milyar
İlköğretim Dilleri	İbranice ve Arapça
Sistem Türü	Devlet ve Özel
Toplam Okuryazarlık	% 99,5
Erkek Okuryazarlık	% 99,5
Kadın Okuryazarlık	% 99,5
Toplam Kayıt	1.445.555

İsrail Devleti kurulduğunda(1948), tam olarak işleyen bir eğitim sistemi zaten mevcuttu; 19uncu yüzyılın sonunda günlük konuşma dili olarak yeniden canlandırılmış olan İbranice'nin eğitim dili olduğu bu sistem devletin kurulmasından önce Musevi toplumu tarafından geliştirilmiş ve sürdürülmüştü. Ancak, devletin kurulmasından kısa bir süre sonrasında başlayarak, eğitim sistemi 70'in üzerinde ülkeden – bazıları anne babalarıyla, diğerleri yalnız – gelen çok sayıda göçmen çocuğu kaynaştırmak gibi devasa bir zorlukla karşı karşıya kalmış ve böylece Musevi halkın tarihi anavatanı olan İsrail'in varlık nedenini gerçekleştirmiştir. 1950lerde, esas olarak savaş sonrası Avrupa ve Arap ülkelerinden kitlesel göçü takiben 1960larda Kuzey Afrika'dan büyük bir Musevi akını olmuştur. 1970lerde, Sovyetler Birliği'nden ilk büyük musevi göçü gerçekleşmiş, bunu aralıklarla daha küçük grupların göçü izlemiştir. 1990ların başından itibaren, eski Sovyetler Birliği'nden bir milyon üzerinde Musevi İsrail'e gelmiştir ve hala her yıl onbinlerce Musevi daha gelmektedir. Etiyopya'daki Musevi topluluğunun neredeyse tamamı 1984 ve 1991 yıllarında iki kitlesel göç hareketiyle ülkeye getirilmiştir. Yıllar içinde Kuzey ve Güney Amerika'dan ve diğer Batılı ülkelere çok sayıda Musevi de İsrail'e yerleşmiştir. Acil nitelikteki daha fazla derslik ve öğretmen talebini karşılamaya yanı sıra, farklı kültürel geçmişleri olan gençlerin okul nüfusuna dahil edilmesine yardımcı olmak için, özel araç ve yöntemlerin geliştirilmesi gerekmiştir. Özellikle yeni gelenlerin ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmış programlar, göçmen öğrencilere geldikleri menşe ülkelerde öğrenmedikleri İbranice ve Musevi tarihi gibi konuları tanıtmak için müfredata yardımcı uygun eğitim malzemelerinin ve kısa süreli derslerin hazırlanmasını içermektedir. Göçmen gençlerle ilgilenen öğretmenleri eğitmek için özel kurslar düzenlenmiş olup, göçmen öğretmenler için düzenlenen yeniden eğitim kursları da bu öğretmenlerin eğitim sistemi içinde istihdamını kolaylaştırmıştır. Aynı zamanda Eğitim Bakanlığı da eğitim standartlarını, cinsiyet eşitliğini şart koşmak, öğretmenlerin statüsünü yükseltmek, beşeri

bilimler müfredatını genişletmek ve bilimsel ve teknolojik çalışmaları teşvik etmek gibi çağdaş pedagojik uygulamalara uygun hale getirecek devamlı bir süreç içindedir. Bakanlığın politikasının önemli bir yönü de eğitimde tüm çocuklara fırsat eşitliği sağlamak ve üniversite giriş sınavlarını geçen öğrenci sayısını artırmaktır.

İsrail’de eğitim değerli bir mirastır. Geçmiş nesillerin geleneği izlenerek, eğitim temel bir değer olmaya devam etmektedir ve geleceğin anahtarı olarak görülmektedir. Eğitim sisteminin amacı, çocukları farklı etnik, dinî, kültürel ve siyasi kökenlerden insanların bir arada yaşadıkları demokratik, ve çoğulcu bir toplumun sorumlu bireyleri olmaya hazırlamaktır. Eğitim sistemi musevi değerlerine, vatan sevgisine, özgürlük ve hoşgörü ilkelerine dayanır. Eğitim sistemi ülkenin sürekli gelişimi için gerekli bilimsel ve teknolojik becerilere önem vererek yüksek düzeyde bilgi vermeye çalışmaktadır.

İsrail toplumunun çoklu kültürel doğası eğitim sisteminin iskeleti üzerine kurulmuştur. Buna göre okullar dörde ayrılır:

- 1)Çoğunluğun devam ettiği **devlet okulları** (Mamlachti),
- 2)Yahudi ilmi gelenek ve göreneklerine ağırlık veren ve tutuculuğu vurgulayan **devlet-din okulları** (Mamlachti dati),
- 3) Arapça öğretiler veren Arap/Durzi tarihi, dini ve kültürü üzerine vurgu yapan , arapça eğitim veren **Arap ve Durzi okulları**,
- 4)Uluslar arası yardım derneklerinin işlettiği ve çeşitli dinlerin öğretilerini vurgulayan **Özel okullar**

İsrail Eğitim Kültür ve Spor Bakanlığı; hoşgörüyü geliştirmek, demokratik değerleri ve hukuk kurallarını , **Yahudiliğin miras ve geleneklerini** , **Siyonizmi** , Yahudiler ve Araplar arasındaki ilişkileri sağlamlaştırmak , İsrail ordusuna hizmet etmek için motivasyonu artırmak ,**kişisel dürüstlük vb. ilkeler doğrultusunda öğretmenlerle, öğrencilerin çeşitli alanlarda farklı etkinlikleri yürütmelerine teşvik etmektedir.**

Bu programlarla ilgili olarak bakanlığın ilişkisinin ve yardımının 3 seviyesi vardır.

İlk seviyede, iki alan önerilir:

- 1) Yahudilik ve Siyonizm
- 2) demokrasi ve vatandaşlık bilgisi

İkinci seviyede ;

- 1)Demokratik deneyimler
- 2)Bütünleştirilmiş Yahudilik çalışmaları

olarak belirlenen alanlardan biri önerilir. Okullar da bunlardan birini seçip etkinliklerini bu alanda yaparlar.

Üçüncü seviyede ise aşağıdaki alanlardan bir veya daha fazlasını seçerler.

- 1) Birleştirilmiş Yahudilik(Jewish) çalışmaları(Sheli)
 - 2)Okulda demokratik deneyim
 - 3) Okul temelli Beit Midrash
- 4)Grup Program(Eshkolot)
- 5)Ebeveynler, öğretmenler ve öğrencilerle zenginleştirilmiş çalışmalar
 - 6)Yahudi ve Arap çocuklar için ortak çalışma programları

OKULÖNCESİ EĞİTİM

İsrail’ de eğitim, çocukların sosyalleşmesi ve dil gelişimlerine yardımcı olmak amacıyla çok erken yaşlarda başlar. İki yaşındaki pek çok çocuk ve neredeyse 3-4 yaşındaki bütün çocuklar bir çeşit okul öncesi programa katılır. Bir çok program yerel otoriteler, bazılar kadın organizasyonları tarafından yönetilen “~~günü-önemsene~~ (day-care) merkezleri” tarafından ve diğerleri özel organizasyonlar tarafından desteklenir. Eğitim Bakanlığı dezavantajlı bölgelerde okul öncesi eğitimi kaynaklarını tahsis eder. **5 yaşındaki çocuklar için anaokulu ücretsiz ve zorunludur.** Eğitim programı bilişsel ve yaratıcı kapasiteleri zenginleştirmek ve sosyal yetenekleri ortaya çıkarmak için dil ve rakamsal kavramları içeren temel bilgileri öğrenmeyi amaçlar. Bütün okul öncesi eğitim programları, gelecekteki öğrenmeler için alt yapı ve iyi oluşmuş bir kurum olmasını temin edebilmek için Eğitim Bakanlığının rehberliği ve kontrolü altındadır. Daha ayrıntılı olarak ele alırsak, **okul öncesi eğitimin ana hedefi; çeşitli yaş gruplarının bilişsel becerilerini, yaşam becerileriyle birleştirmeye yardımcı olmak, eğitim programıyla öğrencilerin yaşı ve gelişim seviyesine uygun eğitim teknikleri kullanarak bu becerilerin geliştirilmesidir.**

Yaşam becerileri şunları içerir:

- ✓ Demokrasi öğretimi,
- ✓ kadın-erkek eşitliği,
- ✓ farklılıkları kabullenme ve bunlara karşı hoşgörülü olma,
- ✓ Yahudilerin kültürünün yanı sıra evrensel kültürü ve sanatı tanıma,
- ✓ sağlık, güvenlik ve trafik eğitimi,
- ✓ bedensel eğitim,
- ✓ çocukların entelektüel eğilimlerini, ilgileri, meraklarını ve dürüstlüğü artırma,
- ✓ çocukları zorluklarla yüz yüze olmaya hazırlama.

Bilişsel beceriler şunlardır:

- ✓ Eğitimsel konu ve içeriklerin öğretimini kapsamakla birlikte
- ✓ çalışma becerilerini geliştirmeyi,
- ✓ okur-yazarlığa teşvik etmeyi,
- ✓ bilimsel bir konuda çalışmayı,
- ✓ bilgiye ulaşma, bilgiyi seçme ve oluşturmaya aşina olma.

Anaokulu Programındaki Temel Beceriler ve Konu Alanları:

Temel Beceriler ve Yaşam Becerileri	Konu Alanları
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sonuç çıkarma (müzakere etme) ve entelektüel beceriler ▪ Dil ve okur-yazarlık ▪ Sağlık ve güvenlik ▪ Beden eğitimi ▪ Yol güvenliği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Matematik ▪ Sanat ▪ Edebiyat ▪ Sosyal Bilgiler ▪ Bilim ve teknoloji ▪ Kutsal kitap ▪ Gelenekler ve festivaller

İLKÖĞRETİM

İlk iki yıl okuma , yazma , aritmetik gibi dersler öğretilir.Daha sonra tarih coğrafya, fen ve yabancı dil gibi dersler eklenir.Yabancı dil eğitimi 6. sınıfta başlar.Arap okullarında İbranice dersleri 3.sınıfta başlar.6 sınıfta İngilizce ya da Fransızca da eklenir.Okul programı büyük ölçüde farklı öğrencilerin farklı konular ve alanlarla meşgul oldukları esnek zamanlara ayrılmış ünitelere dayanır. **İlköğretim birinci ve altıncı sınıfı kapsar.**

İlköğretim halen bir değişim süreci içerisinde. Bu yeniden organizasyonun iki önemli özelliği vardır:

Okulların özerkliği: Okulların eğitimsel içeriklerini, öğrenme-öğretme yöntemlerini, zamanın kullanımını belirlemek konularında özerkliklerinin artırılmasıdır. Buradaki temel varsayım; okullardaki kadroların kendi öğrencilerinin ve toplumun gereksinimini iyi bilmesi, eğitsel yaklaşımları biçimlendirebilecek kapasitede olması ve öğrenme-öğretme yöntemlerini yöresel durumlara adapte ederek okul tabanlı programları belirleyebilmesidir. Bu özerkliği öğrenci seviyesinde gerçekleştirmek için, öğrencilerine kendi çalışmalarına katılım ve planlamalarında inisiyatif kullanmalarına, her aşamada akranları, öğretmenleri, aileleri ve uzmanlarla diyalog halinde olmalarına izin verilir.

Öğrenmeye odaklanma: İsrail eğitim sisteminde bu görüş öğrencilerin her hafta birbirinden bağımsız biçimde, belli saatlerde çeşitli konu, disiplinler, alan ve alt alanlarda çalışmasına tepki olarak ortaya çıkmıştır. Öğrenmeye odaklanma, eğitimcilerin ve öğrencilerin grup halinde, bir çok konuyu kapsayacak biçimde belirlenmiş odak bir konu etrafında farklı konulara konsantre olmalarına imkan vermektedir. Öğrenmeye odaklanmada kasıt, öğretimdeki disiplin yaklaşımını terk ederek disiplinleri konularla bütünleştirmek ve birleştirmektir. En önemli noktası, yalnızca eğitimsel içeriğin organize edilmesiyle ilgili olmayıp bütünleşik öğrenme süreçleriyle ilgili olmasıdır.

Okul programının organizasyonu

Okul programı büyük ölçüde farklı öğrencilerin farklı konular ve alanlarla meşgul oldukları esnek zamanlara ayrılmış ünitelere dayanır. Okullar bu üniteleri farklı öğrencilerin özelliklerine göre yapılandırmakta özgürdür. Her öğrenci için sınıf programı organize edilirken okulların özerkliğindeki tek sınırlama öğrencinin temel disiplin alanlarına ayırdığı zamanın nispi bir oranda olmasıdır. Bu oran her disiplinin birbirinden bağımsız olarak disiplinler arası biçimde farklı yöntem ve yaklaşımlarla öğretimi biçiminde açıklanabilir

ORTAÖĞRETİM (BİRİNCİ VE İKİNCİ KADEME)

Orta öğretimin öncelikli olarak bilimsel biçimde akademik bir programla üniversiteye giriş sınavına ve üniversiteye hazırlamak içindir. Orta öğretim kademesinde öğrencilere mesleki eğitim diploması veya üniversiteye giriş sertifikası alabilmek için özel programlar sunulur. Teknisyen ve pratik mühendis yetiştiren üç çeşit teknik okul vardır: Birincisi yüksek öğretime hazırlar, ikincisi mesleki eğitim diploması verir, üçüncüsü ise pratik beceriler kazandırır. Buna ek olarak, “Ziraat okulları” ve İsrail Savunma kuvvetlerinin teknisyen ve personel ihtiyacını karşılayan (yalnızca erkekler için) “askeri okullar” mevcuttur.

Orta öğretimde programı, çalışmaları ve kullanılan yöntemleri yeniden organize etme süreci içerisinde. Bu organizasyon 1999-2000 yılı itibarıyla yürürlüğe konmuştur. Bu yeni yapının özellikleri şu şekildedir:

- ✓ Okulların özerkliğinin artırılması,
- ✓ Bir kerede öğrenilen konu sayısının azaltılması,
- ✓ Öğrencilerin istedikleri konuda bağımsız çalışmalarının artırılması,
- ✓ Gruplar ve disiplinler arası konuların öğrenmenin odağını oluşturması,

- ✓ Değerlendirmede farklı yaklaşımların kullanımı,
- ✓ Konu öğretmenin eğitimci rolünün ön plana çıkarılması ve öğrenciye makul modeller oluşturması görüşü,
- ✓ Öğretmenler arasında takım çalışmalarının artırılması

Buna göre okullar 4 gruba ayrılmıştır :

- 1) Çoğunluğun devam ettiği devlet okulları : (Mamlachti)
- 2) Yahudi gelenek ve göreneklerini vurgulayan devlet-din okulları (Mamalachti dati)
- 3) Arapça öğretiler veren Arap /Durzi tarihi dini ve kültürü üzerine vurgu yapan okullar : Arap ve Durzi okulları
- 4) Uluslararası yardım derneklerinin işlettiği ve çeşitli dinlerin öğretilerini vurgulayan : Özel okullar.

Mesleki ve Teknik Eğitim

İsrail’de teknik eğitimin alt yapısı devleti kurulduğundan beri İsrail toplumu sürekli bir ekonomik gelişme göstermiş, toplam ulusal ürün miktarı, her yıl düzenli biçimde artmıştır. Diğer gelişmekte olan ülkeler gibi İsrail’de de yalnızca ulusal gelir miktarının artması değil, bu ürünün ileri teknoloji ile işlenmesi ile elde edilen sonuç oldukça etkilidir. İnsan gücüne yapılan yatırımın özünde eğitimin bulunduğu varsayması nedeniyle sahip olunan insan gücünü mesleki ve teknik bilgi ile donatarak ekonomik sistemlerini güçlendirmeye çalışmaktadır. İsrail’de mesleki ve teknik eğitimin çok önemsenmesinin iki temel nedeni bulunmaktadır:

- İsrail’in güvenlik konumu nedeniyle zorunlu olarak diğer ülkelere göre izole durumda olması nedeniyle ürünlerine normal ülkelere göre daha yüksek teknolojiyle izlemek zorunda olması,
- İsrail’in küçük bir ülke olması, zor durumda olması ve bu nedenlerle de diğer ülkelerle rekabet etmesinin zor olmasıdır.

Gelişmiş, endüstrileşmiş ve demokratik değerlere sahip İsrail Devleti bu durumu genel olarak eğitim sistemine, özel anlamda ise teknik gelişmeye borçludur. Mesleki okullar makine, elektronik, tarım, yönetim, biyoteknoloji, turizm, moda, iletişim vb. çok sayıda alt dallar sunmaktadır.

Üniversiteye Giriş Sınavı

İsrail Eğitim, Kültür ve Spor bakanlığı, her yıl “**Bagrut**” adı verilen üniversiteye giriş sınavı düzenlemektedir. Bu sınava, 12. sınıfta bitiren herkes girebilmektedir.

Üniversiteye giriş sınavı yazılı biçimde olabileceği gibi sözlü sınav, laboratuvar sınavı, final projesi, veya okullar tarafından verilen özel sınavlar biçiminde de olabilmektedir. Öğrenme güclüğü olan çocuklar için adapte edilmiş özel test yöntemleri kullanılmaktadır. Zorunlu sınav konuları şunları içermektedir: İbrani Dili (veya Araplar için Arapça), ikinci bir dil (genellikle İngilizce), Kutsal Kitap (Yahudiler için), Matematik, tarih ve vatandaşlık. Bunlara ek olarak, geniş bir yelpazede bir bilim veya sanat dalı seçilebilmektedir. Öğrenciler, üç, dört veya beş ünite şeklinde sınavın seviyesini seçebilirler. Bu seçimler, okuldaki durumunu yansıtacak biçimdedir. Öğrenciler bu beş üniteyle ilgili ilgilendiği bir konuyu veren bir üniversite seçebilir. Bu sınıf seviyesine “tziyun Magen (Muhafaza edilmiş seviye)” denilmektedir. Bu sınıftaki başarıları Bagrut puanına yansıtılır.

YÜKSEKÖĞRETİM

İsrail Yüksek öğretim Sistemi, işletme, teknoloji, sanat ve öğretmen eğitimi gibi alanlarda lisans derecesi veren üniversite ve enstitüleri kapsamaktadır. Ayrıca, üniversitelerin himayesinde akademik kurslar sağlayan bölgesel kolejleri de içermektedir.

İsrailli öğrencilerin çoğu eğitimlerine 21 yaşının üzerinde, erkekler için 3, kadınlar için 2 yıllık zorunluluk askerlik hizmetinden sonra başlar. 1960 yılların başına kadar öğrenciler daha fazla bilgi edinmek amacıyla yüksek öğretim kurumlarına gidiyorlardı, ancak son yıllarda kariyer merkezli çalışmalara yönelmişlerdir. 20-24 yaş arası İsraillilerin yarısından fazlası herhangi bir ülkede yüksek öğretim kurumlarından herhangi birine kayıtlı durumdadır.

Yüksek öğretim ülkenin ekonomik ve sosyal gelişiminde çok önemli rol oynar. Devletin kurulmasından yaklaşık çeyrek yüzyıl önce, mühendislik ve mimarlık alanında eğitim vermek üzere Hayfa'da Technion – İsrail Teknoloji Enstitüsü açılmış (1924) ve hem İsrail topraklarındaki gençler için bir yüksek öğrenim merkezi olarak hem de yurtdışındaki Musevi öğrencileri ve bilim insanlarını çekmek için Kudüs İbrani Üniversitesi kurulmuştur (1925). İsrail bağımsızlığını kazandığında (1948), iki üniversiteye kayıt sayısı toplam olarak 1,600 civarındadır. 2004-2005 yıllarında, ülkenin yüksek öğrenim kurumlarına devam eden öğrenci sayısı 262,000 civarındadır. Bunların yüzde 37'si üniversiteye devam etmektedir, yüzde 44'ü kolejlere kayıtlıdır ve yüzde 19'u Açık Üniversite kurslarına katılmaktadır.

Ülkedeki başta gelen üniversiteler şunlardır: Technion İsrail Teknoloji Enstitüsü , Kudüs İbrani Üniversitesi , Weizmann Bilim Enstitüsü , Bar-Ilan Üniversitesi , Tel Aviv Üniversitesi , Hayfa Üniversitesi , Negev Ben-Gurion Üniversitesi , ve Açık Üniversite (Açıköğretim).

Yüksek Eğitim Konseyi

Yüksek eğitim kurumları, başkanlığını eğitim bakanının yaptığı, akademisyenlerden, toplum temsilcilerinden ve bir öğrenci temsilcisinden oluşan 177 G.P.O. / M. Milner Yüksek Eğitim Konseyi'nin yetkisi altında faaliyet gösterirler. Konsey akreditasyon verir, akademik ünvanların verilmesini yetkili kılar ve yüksek eğitimin ve bilimsel araştırmaların geliştirilmesi ve finansmanı konularında hükümete tavsiyelerde bulunur. Farklı bilim dallarından dört kıdemli akademisyenden, iş ve sanayi sektörlerinden tanınmış iki kişiden oluşan Planlama ve Hibe Komitesi mali konularda hükümetle yüksek eğitim kurumları arasında aracı organ işlevi görür, her iki organa bütçe önerileri sunar ve onaylanan bütçeyi tahsis eder. Yüksek öğretim bütçesinin yüzde 70'i kamu fonlarından, yüzde 20'si okul harçlarından ve geri kalanı da çeşitli özel kaynaklardan karşılanır. Komite çeşitli kurumlar arasında işbirliğini de teşvik eder.

KOLEJLER

Bölgesel kolejlerde akademik dersler verilmektedir. Bu kolejlerden bazıları bir üniversitenin himayesinde faaliyette bulunmakta ve öğrencilerin diploma almak için evlerine yakın yerlerde eğitim

görmelerini ve eğitimlerini üniversitenin esas kampüsünde tamamlamalarını mümkün kılmaktadır. Uzmanlaşmış bazı enstitüler sanat, müzik, dans, moda, hemşirelik, rehabilitasyon terapileri, öğretim ve spor dallarında eğitim vermektedir. Diploma veren bazı özel kolejler iş idaresi, hukuk, bilgisayar, ekonomi ve ilgili konular gibi çok talep edilen dallarda eğitim vermektedir. Bazılarında, teknoloji ve tarımdan pazarlama ve otelciliğe kadar değişen çeşitli konularda sertifika veya mesleki diploma verilen ek dallar da mevcuttur.

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME

- Okulöncesi ve İlköğretim öğretmenleri için:

Eğitim Kolejlere öğretmenlik belgelerini aşağıdaki şekillerde sunar:

1. Nitelikli Öğretmen Sertifikası (QTC): İki yıllık bir programdan sonra verilir. Bu belge kreşlerde öğretmenlik yapmak için yeterlidir.

2. Kıdemli Kalifiye Öğretmen Sertifikası (SQTC): En az dört yıllık lisanstan mezun olduktan sonra verilir. Bu belge de ilkokul öğretmenlerine verilir. Gerekli dersleri tamamlamak suretiyle üniversitelerin farklı bölümlerinden mezun olacak öğrencilerin başvurusuyla ikinci yan dal olarak öğretmenlik sertifikası da verilir.

- Ortaöğretim öğretmenleri için:

Ortaokul ve lise branş öğretmenleri uzmanlık konularında lisans eğitimi veren üniversiteden mezun olmak zorundadır. Böylelikle bir Uzman Branş Öğretmen Belgesi alırlar. BU diplomalar yalnızca üniversiteler tarafından verilir; kolejler tarafından verilmez.

İSRAİL'DE ÜSTÜN ZEKALILAR EĞİTİMİ

Dünyada üstün zekalı dahi çocukların eğitimine en geç başlayan (1970'lerde) ülkelerden biri olmasına rağmen şuanda üstün zekalı dahi çocuklara en iyi eğitimi veren ülke İsrail'dir.

1970'lerde başlayan çalışmalar devlet düzeyinde ele alınmıştır. İsrail Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "Ulusal Üstün Zekalıları Birliği" kurulmuş ve ülkenin üstün zekalı çocuklarının geleceği bu birlik tarafından planlanmıştır. Bu birlik teorikte ve pratikte çalışmalar yaparak ülke genelinde farklı nitelikte programlar geliştirmiş ve başlatmıştır. Bu programlar İsrail üniversiteleri tarafından da desteklenmiştir. İsrail'de üstün zekalıları eğitimi kanunen gereklidir.Devlet tarafından bu çocuklar koruma altına alınmıştır. Ülkede üstün zekalı dahi çocuklar, işlenmesi gereken değerli bir taş, ülkenin en önemli kaynağı olarak görülmektedir.

YETİŞKİN EĞİTİMİ

Yetişkin eğitimi, yetişkinlerin hayat standartlarını yükseltmeye ve eğitimin öğeleriyle artacak olan toplumun ekonomik ve ruhsal gücünü arttırmaya katkıda bulunur. Bakanlığın yetişkinlere amaçları şunlardır;

Bilgi ve eğitim sağlamak,

İbrani dil ve kültürünü aşlamak,

İsrail’deki yetişkin nüfus için öğretim yöntemleri geliştirmektir.

Değerlendirme...

İsrail’in son birkaç yıldır diğer ülkelere görece yapılan değerlendirmelerde pozisyon kaybettiği görülüyor. Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan insani kalkınma endeksinde 2005 yılında 23. sırada iken 2007 yılında 4 basamak gerileyerek 27. sıraya düşmüştür. World Economic Forum (WEF) tarafından yayınlanan Global Rekabetçilik Endeksi’nde 2008 yılında 23. sırada iken 2009 yılında 4 basamak gerileyerek 27. sırada yer almıştır. WEF’in raporuna göre İsrail’in son yıllardaki görece pozisyonun gerilemesinde eğitim sistemi değerlendirmelerinin çok düşük olması geliyor. Nitekim eğitim değerlendirmelerinde 2006 yılında 15. sırada iken 2009 yılında 65.liğe gerilemiştir. Eğitim sisteminin kalitesinde 98. sırada bulunan İsrail, matematik ve bilim eğitimi kalitesinde 103. sırada yer alıyor. İsrail’in mühendislik ve bilim alanında sahip olduğu araştırmacı ve bilim adamı kapasitesi bir hayli yüksek olmasına rağmen eğitim kalitesinin bu denli kötü derecelendirilmesi daha detaylı analizleri gerektiriyor. Sebeplerden bazıları arasında eğitime yapılan harcamaların düşük olması ve eğitim sisteminde bir birlüğün olmaması gösterilmektedir.

KARŞILAŞTIRMA

TÜRKİYE	İSRAİL
Zorunlu eğitim 12 yıl.	Zorunlu eğitim 11 yıl.
Eğitim ücretsiz.	Eğitim ücretsiz.
Eğitim sisteminin idari sorumluluğu Milli Eğitim Bakanlığındadır.	Eğitim sisteminin idari sorumluluğu Eğitim Kültür ve Spor Bakanlığı, Biim ve Teknolojiler Bakanlığı ve belediyelerce paylaşılır.

	Liseden sonra erkekler 3 yıl kızlar 2 yıl askerlik yapar.
Üniversite giriş sınavı YGS, LGS	Üniversite giriş sınavı Bagrut
	Üniversiteye giriş sınavı yazılı biçimde olabileceği gibi sözlü sınav ,laboratuvar sınavı final sınavı veya özel okullar tarafından verilen özel sınavlar şeklinde de olabilmektedir
	Dini kıyafetle eğitim alırlar.
	Eğitim dili Yahudiler için İbranice , Araplar için Arapçadır.

KAYNAKÇA

- <https://embassies.gov.il/istanbul/AboutIsrael/Education/Documents/Egitim.pdf>
- <http://www.top-mastersdegree.com/Israil/>
- http://mfa.gov.il/MFA/AboutIsrael/Education/Pages/Higher_Education_Israel-Data_Nov_2012.aspx
-